

autem ipsos non rogamus, tu quis es? S. Bern. ep. 193. de Abailardi inutilibus questionibus: Abailardus nihil nescit omnium, quæ in terra sunt, præter seipsum. Efcob. t. 1. Chr. Perfec. l. 1. scct. 1. obf. 4. v. 19. Quot questiones hi Sacerdotes, & Levite excitantur: de Joanne omnes, de se nullam. Superantur illos turbæ, quæ Luc. 3. 10. eundem Baptistam de se interrogant: quid faciemus? & inilitum, cum Joannes diceret: melius vestrum vestit. Quærendum erat, quid faciemus, ut illum reperiamus? Nos similiter multa quærimus, sed omnia de aliis rebus; de nobis pauca, aut nihil. Angelum rogamus, tu quis es? cœlum, solem, lunam, elementa, philosophiam rogamus, motum, tempus, locum; tu quis es? &c. nos autem ipsos non rogamus, tu quis es? Efcob. t. 2. Perfec. Chr. l. 1. Scct. 1. obf. 4.

Tu quis es. Jo. 1. 19. Quis crebro se interroget, tu quis es? obeundum singula prædicamenta I. Substantiæ. Tu quoad substantiam, quis es? audiat conscientiam sibi respondentem: Dei Creatoris mei nomen est, ego sum qui sum; sive, qui est. Ex. 3. 14. Ergo meum, qui creatura sum, nomen est: ego sum, qui non sum; quia ex me nihil sum, sed ex meo nihilo educus sum à Deo. II. Quantitatis: quis? idest, quantum es tu? quatuor cubitorum: extende brachia, & mensuratus es. Si spectes discretam quantitatem, idest, numerum: ego inter hominum miliones sum unus, exiguus, & pusillus. III. Qualitatis: qualis es tu? corpore sum infirmus, miser, arumofus; anima rationalis, similis angelis; sed appetitu sensitivo, animis, & bestis. IV. Relationis: idest, cujus filius es tu? sum filius Adæ, primi peccatoris; ideoque peccator natus sum in peccatis; moriar in peccatis, nisi Christi gratia ex his me eripiat: sanctificet, & salvet. Interroga sapientissimum Salomonem: quis es tu? respondet Sap. 7. 1. Sum quidem ego mortalis homo. V. Actionis: tu quis es? quid agis? quid exeres? exerceo artem fabrilis &c. ego prætorum, advocatum &c. Age, stude, labora aternitati. VI. Passionis: quis es tu? quid patieris? patior in corpore famem, sitim, frigus, morbos &c. in anima longe majora: dolores, angores, scrupulos, timores, iras &c. VII. Ubi es tu? sum in terra; situs inter cœlum, & infernum: ut, si sancte vivam, in cœlum transferar; si impie in infernum. VIII. Quando es tu? quando natus? quidam vixisti? quando mortieris? heri natus, hodie vivo, cras moriar. IX. & X. Situs, & habitus: quem habes fitum? quem habitum? Nunc sto, nunc sedeo nunc jaceo. Habitum, & vestem, gero Christiani, Sacerdotis, Episcopi, Religiosi. Vide, ut tuo habitu, & flatu, condigne vivas. Corn. hic.

Plena sunt oculis ante, & rerd. Apoc. 4. 8. Prodest ad salutem notitia nostri principii, & finis. Sylv. hic.

Ex Patribus.

Scientiam terrestriam, cœlestiumque rerum, magni æstimare solet genus humanum; in quo profectio meliores sunt, qui huic scientiæ præponunt nosse seipsum: quod laudabilis est animus, qui nota est, vel infirmitas sua; quam qui, ea non respecta, vias siderum scrutatur; etiam cogniturus, aut qui jam cognitas tener, ignorans ipse, qua ingrediatur ad salutem, ac firmitatem suam. S. August. de Trinitat. l. 4. Proemio.

Quantum quotidie in tui cognitione proficis, tantum ad altiora semper tendis. Magna altitudo scientiæ, seipsum perfecte cognovisse. Mons magnus, & altus, plena cognitio rationalis spiritus. Rich. à S. Viêt. lib. Beniam. minor. cap. 75. Vis videre Christum transfiguratum? ascende in montem istum, disce cognoscere teipsum. Id. ib. c. 78.

Cum me putavero ad calcem pervenisse virtutis; tunc habeo principium: principium enim Sapientiæ timor Domini; qui expellitur, atque destruitur charitate. Hæc hominibus sola perfectio, si imperfectos esse noverint. S. Hier. ep. 67. adversus Pelag. & Cresiph.

Quantum quotidie in tui cognitione proficis, tantum ad altiora semper tendis: magna altitudo scientiæ, seipsum perfecte cognovisse. Mons magnus, & altus, plena cognitio rationalis spiritus. S. Hier. ep. 75.

Inicium salutis est, sua intelligere, & sterc peccata. S. Hier. l. 6. in l. cap. 15.

Primum est in hac consideratione; ut redeas ad teipsum, intres ad eorum tuum, disces æstimare spiritum tuum. Disce, quid sis? quid fueris? quid esse debeueris? quid esse possis? Quid fueris per naturam; quid modo sis per culpam; quid esse debeueris per industriam; quid adhuc esse possis per gratiam. Rich. à S. Viêt. de Arca myst. l. 3. c. 3.

Ex hoc exercitio cognitionis sui, cordis oculus mundatur, ingenium acuitur, intelligentia dilatarur. Nihil recte æstimat, qui seipsum ignorat. Nescit, quod sub pedibus ejus omnis mundana gloria jaceat, qui conditionis suæ dignitatem non pensat. Nescit omnino, nescit, quid quid de spiritu angelico, quid de spiritu divino, sentire debeat, qui spiritum suum prius non cogitat. Id. ib. c. 6.

Cogita animos perfectorum, nec non perverforum; & animos spirituum bonorum, & spirituum malignorum; ut ex contrario rum consideratione elucescat, quid imitari, quid vitare te, expediat. Attende, quid scias; attende, quantum nescias. Agnosce,

quantum emineas per ingenium spiritibus brutis. Agnosce, quantum subiaceas per intellectum spiritibus angelicis. Si attendas, quantum procedas sensu spiritum brutum, cantabis præcordialiter: benedictum Dominum, qui creavit mihi intellectum. Si cogites intelligendum angelicum, clamabis profectio: Deus! tu scis insipientiam meam. Id. ibid. c. 6.

Fecerunt civitates duas amores duo: terrenam scilicet amor sui, usque ad contemptum Dei; cœlestem verò amor Dei usque ad contemptum sui. S. August. de Civ. Dei l. 14. c. 28.

Quis sis natura quoad corpus, interroga mortuos; & dicent tibi: vade ad sepulchra, & cœmeteria; & apertè videbis: non opus est alia schola. S. Tho. Vill. Dom. 3. Adv.

S. I. V.

Ignorantia sui noxia.

Mna, quod vocavit Adam anima viventis, ipsum est nomen ejus. Gen. 2. 19. Si Adam omnibus animalibus nomina impoluit, cur non & sibi? Philo Hebr. lib. 1. allegor. nē in re propria erraret. Nam mens, quæ inest unicuique nostrum, cetera potest comprehendere, seipsum nosse non potest: quemadmodum enim oculus alia videt, seipsum non videns; sic & mens intelligit alia, seipsum non comprehendit. Mendoza in 1. Reg. c. 3. v. 9.

Si ignoras te, & pulcherrima. Cant. 1. 7. Ideo quæris me absentem, & dicis, ubi pasas? Idest, quia ignoras te. Si te cognosceres, quæreres me in teipsa. S. Thom. hic. Per cognitionem sui cessat omnis querela contra Deum de malis, quæ pati-mur. Preceptio enim sponte invenit querimoniam de absentia sponsi, ob quam in tot miseriam est prolapsa. Cui respondet sponsus: si ignoras te. q. d. si te cognosceres, non quæreres. Abi post vestigia gregum; disce obedientiam, subjectionem, & cognitionem, à gregibus irrationabilibus. Sicut oves percutiunt patiori non contradicunt, ab illo se duci sinunt, quod vult; ita tu te committe meæ providentiæ. de Pontehic.

Quomodo, tu Judas cum sis vivere à me passis, qua sum mulier Samaritana. Jo. 4. 9. hocne scelerum tuorum summum est, quod redderis indigna Christo propinare, sum Samaritana. Er cur non dicis, sum ex virorum pellex, & charybdis pudoris? Planè vel nostra non novimus vulnera; vel, si novimus ea, minis nobis putent, quæ maxime sceleris; aut, si sceleris, non pudiora manifestamus, sed honoriora. Oliv. lib. 10. Strom. hic.

Cæcus. Apoc. 3. 17. quia se ipsum non videbat, & alium se judicabat, quam erat. Sylv. hic.

Collirio innungo oculos tuos. Apoc. 3. 18. Ad litteram, collyrium cognitio sui ipsius: nam hic Episcopus ignorabat se, dicebat se esse civitem &c. Sylv. hic.

Hæc privavitur est causa, ignorantia sui: quam si quis cognita veritate discusserit; sciet, quod referenda, & quemadmodum sibi vita degenda sit. Lactant. Firmian. l. 1. de falsa Relig.

Qui seipsum non considerat, & solum attendit res proximis, illasque taxare vult, certum, quod superbia capitur, & obliviscitur sui. Theophyl. in Luc. 6. 36.

Semper ad malum proclives sunt mali; voluntatis appetitus propria ducuntur, & tamquam jumenta in domum per vitorum præcipitia colliduntur. -- Et grande malum hoc unde; utique ex timore animi ex ignorantia sui, ex veri nescientia. S. Laur. Just. ferm. in Purific. B. V.

Sui ignorantia omnia innoxia mala, rerumque omnium confusionem hanc, quæ in Mundo est. Id. Clarus l. 1. or. 60.

Hæc videtur causa fuisse, quod Dominus nullum stultum curavit: quia stulti seipsum non agnoscunt mente captos esse; sed potius judicant, se esse sapientissimos. David Pl. 90. 5. veniam petens ait: quoniam iniquitatem meam ego cognosco. Stella in Luc. 18.

S. V.

Viz, & media, cognitionem sui consequendi.

Ostendam tibi, tamquam in speculo, quis, & qualis sis. Non vidisti in loco publico, sepeliendis hominibus destinato, naturæ nostræ mysteria? non vidisti ostium, aliis super alia temerè abjectis, congeriem? calvarias carnis nudatas, terribilem quemdam, ac deformem, aspectum exhaustis oculis præbentes? si illa vidisti teipsum in illis spectasti. S. Greg. Nyll. or. 1. de beaudinibus.

Sole vno astuaverunt. Matth. 13. 6. Per folium oriemem intellige tentationes; eò quod tentatio ostendat homines; & declarat, quales sint: sicut sol manifestat abscondita. Theophyl. hic.

Fecit lutum ex spato. Jo. 9. 6. Ex lutu Dominus cæco illuminando medicinam conficit, ut edocet visu donari eum, cœcitate pulsa, qui diligit pulvere rei terrenæ, quam diligit. Efcob. t. 1. mir. Chr. l. 3. Ob. 10.

Inventa est ars, lacte in charta candida scribendi litteras; ut legi possint, incertos aperguntur. Cognitio sui pro cinere. Speculum. Lem. Incerto autore.

Aquæ in vitro vase, sole absente, limpida videtur; sed mox, ut

ut sol suis radiis vas ferit, turbida, & atomis plena apparet. Ex vita S. Theres. lum. & dogm. spirit.

Tandiu quis peccata sua, quæ nosse aut deslere, debet, ignorat, quamdiu curiosè aliena considerat. S. Prosper lib. 1. cap. 6.

Dico tibi: nulla peior ignorantia, quam tui. Si ignoravero Logicam Philosophiam, & omnes artes liberales mechanicas; & omnia Jura, Leges, & Medicinam; salvari poterò: sed si te ignores, non salvaberis. S. Thom. Vill. Dom. 3. Adv.

TITULUS XIX.

COLORES.

Andius. Funebres apud Japonos color albus; niger felus, & hilaris. Bartoli vita S. Xav. l. 3. n. 20.

Ruber. Viri exercitus in cocineis. Nahum. 2. 3. q. d. Milites Chaldaeorum erunt nobiles; ideoque vestientur chlamydidibus cocineis: coccus enim erat nobilium, imò regum vestis; ut dixi Thren. 45. De Cyri exercitu Xenophon l. 6. univervus exercitus ære fulgurabat, Puniceoque florebat ornatu. Causam dat nosfer Martinus à Roa l. 1. singul. cap. 2. ut scilicet sanguis, si quis ex vulnere esset impressus, absorberetur à cocco; tum illi confidentius, & sine pavore, pugnant. Hoc verius in sanguine Christi, qui nostra est purpura, & cocinea vestis, ait S. Ambros. in Psal. 118. Addit secundam: scilicet Gentiles credidisse: quod cocinea vestis toros præstaret in præliis, & periculis. Unde & olim pueris Christianis funiculus cocineus collo suspendebatur, ad avertendum fascino, & quævis discrimina, ut recentet, & redarguit S. Chrysol. hom. 12. in c. 4. ep. 1. Corinth. Ægyptii quoque quotannis omnes arbores, pecora, & multa alia rubrica illinebant, adversus incendium, teste Epiph. har. 18. Tertium dat l. 4. c. 7. quod cocineus color, sive purpureus, ad ignem accedit; igneque animi fit index, & stimulus. Corn. hic.

Inhiat me vestimentis saluti. Isa. 61. 10. Telle Alex. ab Alex. l. 1. c. 20. mox erat Affris, Cauris, Numidis, & Mafagetis, in bellum profecturis, Puniceæ ferre vestes: ut sic vulnera, & sanguinem effluerent, non interfoecarent, adiacuifque dimicarent. Tu quoque Puniceam induere vestem, de sanguine Christi, sub qua non interfoecata vulnera, & difficultates obventuras. Jonghen. Exh. 20.

Unus illi rubor placebat, quem gignit candor: unus candor, quem parit abstinencia. S. Greg. Naz. or. 25. in laudem fororis suæ Gorgonice.

Caruleus. Utitur Romana Ecclesia violaceo colore in quatuor temporibus Septembris; & in Vigiliis Sanctorum, in quibus est jejunium, quando Missa est de Vigiliis; & in Diebus Rogationum &c. Cum enim jejunamus, carnem nostram crucifigentes maceramus; ut sic facta livida Christi livoribus conformetur. Durand. rational. div. offic. In Megor color caruleus legitur esse. Janic. rerum Indic. tom. 3. c. 11.

Flavus. Color regis cæterisque interdictus, flavus est; è quo vestis ejus contexta variis ex aureo filo draconibus. Ipsa recta flavum colorem, & dracones spectandos exhibent. Si quis cum colorem, aut dracones, in propriis usus adhiberet, perduellus haberetur. Nicol. Trigantius de Christiania expedit. apud Sinæ.

Niger. Indi, utpote natura nigri, suum cæteris anteponunt colorem; ideoque Deos atros arbitrantur. S. Xav. ep. 5. Societ. Romanæ lib. 1.

TITULUS XX.

COLUMBA.

Miste quoque columbam. Gen. 8. 8. Spiritum Sanctum in sua maxime persona illa columba significavit, quam de arca Noe emittit. S. Rupert. hic.

Qua cum non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad eum in arcam. Gen. 8. 9. S. Chrysol. hom. 26. hic quærit quomodo non inveniret requiem, siquidem teste Scriptura, cacumina montium fuerunt visa? & respondet: quia cacumina aduic limo erant plena.

Cum Cardinalis, & Episcopi, de S. Fabiano P. M. eligendo agerent, nemine de Fabiano cogitante, columba capiti ejus deluper volans insedit: inde populus Pontificem summum clamavit. Boll. 20. Jan.

S. Ephrem vidit humeris S. Basilii concionantis columbam insidentem, & dicenda suggerentem. Boll. 1. Febr.

Anna S. Aventini Ep. à morte ejus in specie columbæ candidæ ab ejus ore visa sursum evolare. Boll. 4. Febr.

S. Scholasticæ fororis fux animam post triduum mortis S. Benedictus in cella sua columba specie vidit in cœlum evolare. Boll. 10. Febr.

Post martyrium S. Eulalie V. M. anima specie columbæ visa cœlum petere. Boll. 12. Febr.

Fames regnum Navarræ depopulabatur; fame ingravescente ad tria millia ad Sanctum Verendum Abbatum pro victu conveniunt. Verum non redierant, qui extra provinciam iustu ejus cibos empturi abierant. Ille ad altare accedit peracturus

Divina; & ecce, cum gemens orat pro populo, columba candida cœlo delapsa super singulorum capita volitabat; moxque sublimis petens disparuit. Tantum quoque inde relectus, velut exquiritis epulis paltus esse. Boll. 8. Martii.

TITULUS XX. COMPASSIO.

S. I.

Paffus comparitur.

Ex Veteri.

Uteris in occursum eorum. Gen. 18. 2. Unde illi tanta festinatio? S. Chrysol. ser. 121. peregrinus ipse fugiter laboravit, nè peregrinus peregrinum se esse sentiret; sub tenorio manens ipse sine tecto advenant manere non est passus; & hospitem hospes ipse semper suscepit. Sylv. in Luc. 16. q. 14.

Cur tristiter est hodie solitudo facies vestra? Gen. 40. 7. Ad captivorum mœrorem solandum nullus aprior medicus Josepho: quis enim victoriorum afflictiones melius agnosceret, quam qui simul vincit? Alvez Joseph Illustr. hic Illustr. 134.

Ego propriè servus tuus sum. Gen. 44. 31. Non amat patientem, qui simul non patitur. Deprehensio Benjamin in scyphi furto, vestes in signum doloris lacerant fratres. At illi scilicet vestibus v. 13. apud Proreger antè de explorationis crimine redarguit didicerunt compati indigna ferenti. S. Chrysol. hom. 64. in Gen. vide, quomodo calamitates mentem eorum fecerunt ad misericordiam promptiores, & eos mansuetiores. Alvarez. Joseph Illustr. hic Illustr. 239.

Sumpsit scissellam scirpam, & exposuit eam in corvælo ripa fluminis. Ex. 2. 3. Providentia Dei ordinabatur Moyses ad populos ex captivitate, & multis periculis, eruendos: ut ipse prius à periculis erueretur; quod promptius aliis exhibeat, quod ipse tam misericorditer ex Dei benignitate receperat. Sylv. in Actor. 7. 21.

Surge, & transi Jordanem istum. Jos. 1. 2. tu enim forte divides populo huic terram, pro qua juravi Patribus suis. v. 6. Ut populum in terram lacte, & melle manantem inducat, Jordanem trajicere monetur. Quid autem fit Jordanem trajicere, audi ex Hugone: transi Jordanem istum, idest, bibe de torrente Passionis. Nascitur à doloribus affectio erga alios suavissima. Naxera hic §. 25.

Nosti, quid loquens sit Dominus ad Moysen. Jos. 14. 6. 7. Caleb præmium, tot peregrinationibus, & laboribus exactis, promissum exigit; utique citius impetret, Josue in memoriam revocat eodem secum toleratos: nosti, quid loquatur. Et ecce Josue mox annuit: benedixit ei, & tradidit ei Hebron in possessionem. Ut qui apprime noverat, quam ardua in illa exploratione perpeffus Caleb, ab alio inexperto similia votis forsitan frustraretur, aut in ævum protraheretur. Affictorum lacrymas vel aspicere dedignabitur, qui semper blanda fortuna fuit. Patientiam misericordie matrem vocat Tertullianus lib. de pat. cap. 3. passus scit compari. Forra vice fecera in volupatium officina constanter. Naxera hic §. 13.

David verò, cum factus esset rex durum jugum imposuit. 3. Reg. 12. 4. S. Odo Abb. Cluniac. lib. 2. collat.

A Saule David infestabatur, & super contritionem eorum, qui amaro erant animo, compatiebatur; quæ commiseratio Roboamum in deliciis natum non capiebat. Sylv. in Luc. 2. lib. 2. de Infantia Christi. q. 2.

Va pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: sed cum austeritate ingerebatis eis. Ezech. 34. 24. Va pastoribus; sed & ovibus vè! quando à nimis indulgentibus sibi reguntur. Quam aulterus ovibus, qui lacte suavitate ablacuatus; quam rigidus, qui pretiosis indutus: nudum, famelicum, ægrum, subditum, apicet; non tamen panem, vestem, aut medicinam, exhibebit. Naxera in Jos. 1. §. 25.

Ex Novis.

De Christo Domino.

Domine! per meum jacet in domo paralyticus. Matth. 8. 6. Hugo Card. meus, inquit: ecce compassio! quasi dicat: morbus est meus.

Esuristi, & dedisti mihi manducare. Matth. 25. 35. S. Chrysol. dixisse suffecerat: dedisti mihi manducare, dedisti mihi bibere; sed præmittit: esuristi, & sitisti: quia parvus fuisse aut pauperis, quod pauperem suscepisset; nisi & passiones pauperis suscepisset. Verus amor est, fecisse suas angustias angustias. Salvianus lib. 4. ad Eccles. ego plus addo aliquid: Christum non solum egere cum cæteris, sed plus multo egere, quam cæteros. In omni enim pauperum numero non est univervorum una paupertas. Christus tantummodo totus est, cui nihil est, quod in omnium humano genere non defit: omnis enim effectus pro se tantum, & in se, eget; solus tantummodo Christus est, qui in omnium

pauperum universitate mendicat. Efcob. t.3. Colloq. Chr. lib. 11. Obser. 3.

Ue defcribatur univerfus orbis. Luc. 2. 1. Cur Christus, qui omnium Dominus nasebatur, tam festinat servitutum profiteri? Cum esset omnium rex, disposuit in primo ingressu jugum subiecti, & onus inferioris portare: ut per experientiam haberet, omnium miseris condolere, & compati. Sylv. in Luc. 2. l. 2. q. 2.

Imponit in humeros suos. Luc. 15. 5. Cur humeri ovium requies? quia illos flagris, & cruci subiecit. Ea membra, quæ dolores tolerant, alienæ fuerant fatigationis levamenta. Ibi ovi requies, ubi crux pastoris: qui sibi rigidus, vel cruci humanus. Naxera in Jos. 1. s. 25.

Pater Abraham! mitte Lazarum. Luc. 16. 24. Cur, cum in sinu Abrahæ multi essent Patres, dives non aliam petit refrigeratorem, nisi Lazarum? S. Greg. mor. lib. 19. c. 12. potius patrem advocat, cujus viscera misericordiæ plena sunt ex miseris percussis, quam alium. Non petit Isaac, Jacob, vel alium; quia illi fuerant divites. Sylv. hic.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23. 43. Christus D. ad preces B. V. vinum non habent, moratur, miraculum differt; nonnullum venis hora mea. At latronis petitis mox antuit: hodie mecum eris in paradiso. Christi dolor alieno dolori acceleravit remedium; propriis cruciatibus pietas nutritur. Sylv. Ad. dir. in Luc. 23.

Uide manus patris? Jo. 6. 5. Cur non Apostoli pietate commoveantur super hanc multitudinem, ut eis cibos querant; sed solum Christus compatitur. Matth. 4. 2. cum Jesusisset 40. diebus, & nobilibus, postea eluxit. Tantam famem Apostoli non duntaxat experti. Sylv. in Marci 6. q. 6.

Scio tribulationem tuam. Apoc. 2. 9. Rupertus: quod nunc dicit scio, eodem pondere debet intelligi, quo propheta de illo dixerat Il. 53. 3. vidimus eum virum dolorum, & scientem infirmitatem; id est, experimentum infirmitatis habentem. Itaque & hic scio infirmitatem tuam; id est, tribulationem, quam patris, experimentum habeo; & puritatem, quam sustines, in memetipso expertus sum. Pro magno solatio tibi sit, quod tribulationem, & paupertatem, sustines pro me, qui pro te hæc sustinui. Sylv. hic.

De aliis ex eodem.

Ambulans Jesus juxta mare Galilee. Matth. 4. 18. Quare juxta mare Dominus Apostolos vocat? Euseb. Gall. hom. de S. Andrea: ecce primos discipulos Dominus de mari vocat: quoniam multos alios per eos de hujus Mundi fluctuosa amaritudine ad fidem disponebat; ut; quia de mari à Domino vocantur, ipsi quoque periclitantium animas de Mundi hujus naufragio, & de vitiorum insurgentibus procellis, liberare dicant. Sylveira hic quæst. 9.

Serve nequam. Matth. 18. 32. Servus graviter offendit patremfamilias, quod, expertus angustias debitorum, conservi debitoris miserus non sit. Drexel. Gymn. pat. p. 2. c. 2. s. 2. Negavit coram omnibus. Matth. 26. 70. Considerandum nobis est, cur omnipotens Deus cum, quem cunctæ Ecclesiæ præficere disposuerat, ancille vocem pertimescere, & seipsum negare, permisit? Quod nimirum magnæ actum esse pietatis dispensatione cognoscimus; ut is, qui futurus erat pastor Ecclesiæ, in sua culpa diceret, qualiter aliis misereri deberet. S. Greg. hom. 21. hic in Evang.

Omnes offendentes mansuetudinem ad omnes homines: eramus enim aliquando & nos insipientes, increduli errantes. Tit. 3. 2. 3. Primæ quia nos tales fuimus, debemus eorum insipientiam ferrè patienter. Did. Nyss. vitæ Abrahæ l. 2. c. 7.

Vocem quam audivi, sicut citharæ citharizantium in citharis suis. Apoc. 14. 2. Notandum, quod in cithara chordæ audientes quidem delectant, sed ipse in extensione sua quodammodo laborant, Sic denique hi auditores suos delectaverunt, sed ipsi apud semetipsos laboraverunt, & plerumque fatigati sunt. Rupertus lib. 9. hic.

Ex Patribus, & aliis.

Medicus, qui non fert infirmitates, curare nescit; & qui non fuerit cum infirmo infirmatus, infirmo non potest conferre sanitatem. S. Chrysol. ser. 50.

Experimento proprio nostra didicerunt incommoda; ex quo singularem erga nos gerunt compassionis affectum. S. Laur. Jul. in festo Omnium Sanctorum.

Cum sit ars omnibus communis, illam omnes laudare debent; ne se ipsos, illam vituperando, deprimant. Maxime qui passi intereum fuerint aliquam infirmitatem; si postmodum convalescant, infinita consilia dant. Cassianus catal. gloriæ Mundi p. 11. confid. 48. de arte medica. Ex propriis miseris disce, aliis compati. Did. Nyss. vitæ Abr. l. 2. c. 7.

Tu turbas, quia domum congruam Romæ tibi invenire non potuisti. Scias igitur, quod hoc ego permisi ad utilitatem tuam: ut per experientiam probares dolores illos, quos pauperes peregrini sentiunt; ut scias illis compati. ex Revel. S. Brigit. c. 107. v. 1.

S. II.

Motiva aliis compatiendi.

Domine exaudi orationem meam. Pl. 101. 2. Scilicet eam, quam prius allegator pro totius Mundi liberatione funderat. Sanctior enim consuetudo est, sic dolere calamitates alienas ut proprias. Sicut Apostolus ait. 2. Cor. 11. 29. quis infirmatur? & ego non infirmor? Cassiodor. hic.

Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Luc. 2. 35. Quando ex corde afflictus compatieris, quasi vulnus doloris in anima recipis, & gladio illo transverberaris. Unde de B. V. dicitur: tuam ipsius. S. Bonav. ser. 3. Dom. infra Oct. Nativ.

Lacrymis capitis rigare pedes ejus. Luc. 7. 38. S. Greg. hom. 33. in Evang. lacrymis mulier pedes ejus rigat, quod nos quoque veraciter agimus; si quibuslibet ultimis membris Domini pro compassionis affectum inclinamur; si sanctis ejus in tribulatione compatiatur; si eorum tristitiam nostram putamus. Capillis pedes Domini tergimus, quando sanctis ejus, quibus ex charitate compatiatur, etiam ex his, quæ nobis superfluant, miseremur. Pinna in Eccl. Ethol. 218.

Lacrymatus est Jesus. Jo. 11. 35. Disce à Christo D. terrenam miserationem in aliorum miseris; ut eas sentias paterno affectu efficaci, quasi tuæ forent. Hæc dos primaria præfidis, suos reputare dolores suorum subditorum; seant, illis lacrymantibus, sicut Christus: ut vidit eam plorantem, & lacrymatus est. Oliva 6. 3. conc. 19.

Ordo consolationis est; ut, cum volumus afflictum aliquid à mœre suspensum, studeamus prius mœrendo ejus luctui concordare. S. Greg. mor. l. 3. c. 10.

Tunc plena est cordis nostri compassio cum malum inopia pro proximo suscipere non metuis, ut illum à passione liberemus. Quam videlicet pietatis formam Mediator nobis Dei, & hominum dedit: qui, cum posset etiam nobis non moriendo concurrere, subvenire tamen moriendo hominibus voluit: quia non videlicet minus amasset, nisi & vulnera nostra susciperet: nec vin nobis suæ dilectionis ostenderet; nisi hoc, quod à nobis tolleret, ad tempus ipse sustineret. S. Greg. mor. l. 20. c. 26.

Melior, & major, est in conspectu Dei elemosyna de bursa cordis, quam de bursa cori sine compassione cordis. S. Vinc. Ferr. l. 2. D. 2. post Pascha.

Corporis membrum, quod dolores non sentit aliorum membrorum; aut est paralyticum, aut puritudo, aut omnino à corpore separatum. Impossibile enim est, esse in corpore, & dolores corporis non sentire. Sed quando corpus spirituale est carnali nobilitate, tanto ejus membra uniuertur districtius. Tu ergo, qui dolores non percipis proximorum, scias certissime, nec putes esse ambiguum, te esse membrum paralyticum, vel divinum. Nullum verius argumentum ad teipsum judicandum, si sis, vel non sis, Dei membrum. S. Bonav. serm. 4. de adventu.

Non est membrum Christi, qui non compatiatur membris Christi; & qui eis manum aperit, si habet, unde possit. Plangent, plangent corda Fidelium divina pietate confissa; quando major pietas invenitur in bestia, quam in rationali creatura. S. Bonav. serm. 31. D. 1. post octav. Epiph.

TITULUS XXII.

CONCIO.

S. I.

Symbola.

Concresecat, ut pluvia, doctrina mea. Deut. 32. 2. Quædam prædicatio est, quasi imber hyemalis; cum peccatores minis terrentur, ut convertantur. Alia est, instar vernæ pluvie, suavis, & placida; cum exhortatur homines, vel ad penitentiam, vel ad majores in virtute progressus, spe regni cœlestis; vel ex gratitudine propter accepta beneficia &c. de Ponte in Cant. 2. q. d. Utinam doctrina mea non sit casta in vobis, sed fructum afferat, ut pluvia in agro herbas fecundat. Cornel. hic.

Sapientia foris prædicat. Prov. 1. 20. Pro prædicat. Hebr. est, jubilat. Sept. hymnizat; id est, canit, & laudat. Vel passive hymnizatur, canitur, laudatur. Sept. pro foris habent, in exitione. hinc Salvianus l. 4. ad Eccl. Cathol. sapientia in exitu canitur. Cur eam non dixit cani in præsentia, non in juventute, non in statu rerum incolumium, non in prosperitatibus secundarum? quia in his omnibus, quidquid laudatur, incertum est: quædam enim quis subiacet mutationi, non potest cum securitate laudari. Quid est, quæso, Sapientia Christiani? nisi timor, & amor Christi. Cornelius hic.

Imber abii. Cant. 2. 11. Per hunc Patres prædicationem intelligunt; de qua Moyses: concresecat ut pluvia. S. de Ponte hic.

Mittentes rete in mare. Matth. 4. 18. Prædicare idem est, quod piscari; sermo est rete, quo corda audientium trahuntur. S. Vinc. Ferr. serm. de S. Andrea.

Simile

Titulus XXII. Concio, & XXIII. Concionator.

Simile est regnum calorum grano sinapis. Matth. 13. 31. Granum sinapis Prædicatio est, & Apostoli: pauci enim videtur hi; & totum orbem occupaverunt. Theophyl. hic.

Exiit qui seminavit seminare semen suum. Luc. 8. 5. Prædicare, est seminare triticum de grano Novi Testamenti; vel horreum de Veteri. S. Vinc. Ferr. serm. 4. Sexag.

S. Chrysol. t. 6. hom. de Anna, seu quid sit festum, vocat concionem suam convivium: pari alacritate hodie quoque convivium vobis exhibebo.

Sanè ego videns inextinguibilem vestram spiritualium doctrinarum aviditatem, etiam satis confici magna meæ tenuitatis; non intermitto quotidie apparere ex Divinis Scripturis convivium. S. Chrysol. hom. 28. in Gen.

S. II.

Quæ conciones, & quorum efficaces?

Viri fratres, & Patres. Act. 7. 2. Prudens exordium. Optimum concionis ad populum, hæc exultantem, principium. - At ubi vidit obfirmatum malitiam, - artificium omne, quod blandè anteros demulcere, conciliare, possit, omittens, nullis verborum ambagibus, aperte vocavit eos dura servitute. S. Asterius Laudatione S. Stephani.

Da mihi navim vacuum, gubernatorem, nautas, funes, anchoras, omnia disposita; & nesciam esse spiritum venti: nonne cessat omnis qualicumque apparatus, si fidei operatio spiritus? Ità fieri solet, licet sit ampla sermo supellex, & mens profunda, & intelligentia; & eloquentia; si non adstet Spiritus Sanctus, qui vim suppediat, otiosa sunt omnia. S. Chrysol. t. 6. hom. de Spiritu Sancto adorando.

Querens est fornicatio, glandes ferens, irrationabilium animalium escam, multo tempore tua in mente radicata. In arborum circuitu tuam deiecit conscientiam sermo meus. Meus sermo securus est; uno audisti die: quomodo una die cadat, quæ tanto tempore radices immisit? S. Chrysol. hom. 3. de poenit.

Si quis acediosus invenitur inter nos, nolo, diutius ut fatigentur aures ejus sermone nostro contemptibili.

Transeat usque Bethlehem, & illud, in quod desiderant Angeli proficere, prospiciat. Ibi Verbum Dei, quod Dominus ostendit nobis. Gueric. serm. 5. de Nativ.

Quotidie cernimus, simplices sermone, propter Spiritus assistentiam, spirituales viros utiliter hominum corda ferre; alios vero ornato eloquio in ventum verba perflare: ut non coram Deo glorietur omnis orator. S. Thom. Vill. ser. 4. post Dom. 1. Quadr.

Quandoque magis expugnatur, disbolus virtutis orationum sedentis in claustris, quam virtute prædicationis loquentis in publico. Unde in vita B. Hilarii legitur: plus periclitat S. Martinus orando, quam Hilarius prædicando. Hugo Card. in Jos. c. 22.

S. Antonius Pad. ex longa meditatione, & oratione, premissis conciones, loquebatur; non ut homo, sed ut angelus. In Quadregesima concionans ita Patavinus commovit ad plangendum, & penitentiam; ut turmas per plateas fecedentes incederent, inclamantes misericordia! misericordia! Corn. in Jer. Thr. præf.

P. Ignatius Martinez S. J. vir magnæ doctrinæ, & majoris sanctitatis, Paduanus veniens, linguamque S. Antonii visitans, & exoculans, ita immutatus est, ut spiritum, & linguam, Sancti induisse videretur. Radiens enim in Lusitaniam, depositò veteri Rhetorum more, coepit concionari Apostolicè, tanto spiritu, & fructus ut totam Lusitaniam converteret: quæ etiamnum ejus, quasi Apostolice viri, memoriam veneratur, & celebrat. Cornel. ib.

TITULUS XXIII.

CONCIONATOR.

S. I.

Figuræ, Symbola, similitudines ordine Alphabeti.

A.

Adamas. Ut adamantem, & ut silicem, deû faciem tuam Ezech. 3. 9. Sed cur hic comparatur Propheta, cum ad populos prædicatur mittitur? adamas candidus, pulcher, & pretiosus est; silex deformis, niger, ac vilis. Talis suis auditoribus futurus erat, qui cum benigne aspiceret, & diligenter; velut adamas erat, qui cum benigne aspiceret, & diligenter, velut silex incompositus erat. Sylv. in Matth. 3. c. 3. q. 1. Adamas attrahit terram; ecce zelus, qui attrahit peccatores. Silex ictus sufficit, neque reclamat: ecce patientia; quæ verba sustinet, neque remurmurat. Hugo Card. in 2. Reg. 23.

Agriola. Unusquisque Doctorum pro co, quod prædicat, docet, & instruit Auditores: agrum Ecclesiæ illius, quam docet, id est, credentium corda, videtur excolere. Orig. homil. 11. in Num.

Nemo mittens manum ad aratrum. Luc. 9. 62. Apparet, hunc fuisse de numero Discipulorum; alioquin non assimilaretur ei, qui applicuit manum suam ad aratrum. Aspiceret retro, est, mentem, affectumque habere ad impertinentia, & contraria evangelizandi statui, & officio; qualia sunt mundana negotia. Apoc. 1. 1. Subaudi, evangelizando: ad hoc enim Discipuli eligebantur ad sequelam Christi. Cajetan. hic. Aratrum lingua est Prædicatoris, arans terram conscientiarum, ut faciat fructum &c. S. Vinc. Ferr. ser. 3. Dom. Sexag.

Ancilla Sapientia. Miste ancillas suas. Prov. 9. 3. Sept. miste servos suos. Per ancillas accipe Prædicatores, Doctores, Prophetas, & Apostolos. Addit Hugo: hos vocari ancillas ob vilitatem, & humilitatem; & quia tractabiles erant ad infirmitatem proximis sublevandam. Sic enim ancille ad infima, & durissima quæque se demiserunt, ut heræ suæ obsequantur. Corn. hic.

Angelus. Angelus autem Domini descendebat. Jo. 5. 4. Gilbert. serm. 47. in Cant. bonus aq. motus disputatio, & exagatio sacra pagina. Bene movetur, cum ejus discussione Conditor promovetur. Sed non est passim omnibus hæc permittenda licentia. Nec aq. motus sanabat, nisi cum angelus descendens tempore suo movisset eam. Si a viris Anglicis divinx Scripturæ tractentur, in Ecclesia nullus erit tam deformis leporeus, nullus ita paralyticus, nullus tam amens; quin recipiat sanitatem. Sin viles homuli, impudentes, histiones, flubres aquas Evangelii moverint; eos adco polluent; ut, quæ infemis sanitate erant, morbos allatura sint graves. Oliva t. 1. conc. 25 Picina est poenitentia, qua lavamur à fordibus peccatorum; angelus autem est Doctor, qui movet aquam; dum movet ad compunctionem, vel ad lacrymarum gratiam. S. Bonav. serm. 2. Dom. 4. Post. Prædicandi scientia est quodammodo Angelica. Clem. Alex. lib. 1. Strom. Per angelos intelliguntur homines angelorum officium habentes; qui sic aliis hominibus divina annuntiant. S. Thom. in 1. Cor. 13. lect. 1. Quis facit angelos tuos spiritus. Psal. 103. 4. Spirituales quique in Ecclesia spiritus appellantur, juxta illud: qui facit ang. S. qui sunt angeli, cum sunt Prædicatores, & nuntii veritatis: ique sunt ignis, cum fervent spiritus; & eos, quos exhortantur, accendunt. S. Prosper hic. Cum audieris, quod fuerit missum à Deo. Jo. 1. 6. nihil privatum, vel humanum, dicere putes; sed divina omnia. Et idcirco etiam Angelus dicitur: Angeli enim virtus est, nihil proprium dicere. Theophyl. hic. Per Sodoman, Gen. 19. 1. significatur Mundus, per duos angelos Prædicatores; quos Dominus misit binos, & binos, propter geminam charitatem; aut propter mali destructionem, & boni edificationem. Hugo Card. hic. Angeli Dei, id est, Nuntii sancti, in scala Jacob Gen. 28. 12. Prædicatores sunt veritatis, Rupert. c. 22. in Gen. Angeli ascendentes, & descendentes, Prædicatores sunt. V. Beda in Gen. c. 28. Jacob Patriarcha dormiens vult apertos cœlos, scalam & cœlo in terram, & Angelos ascendentes, & descendentes. Fiat hoc in Ecclesia, Angeli Dei, annuntiatores sunt veritatis; ascendunt, & vident: in principio erat Verbum. S. descendunt, & vident: Verbum caro factum est. Ascendant, ut erigant magnos; descendunt, ut nutrent parvos. Vide ascendente Paulum: Sapientiam loquuntur inter percellas; vide descendente: lac vobis posum deû non escam. S. Aug. in Psal. 44.

Apotheca. Fac tibi arcam. Gen. 6. 14. Tertia est Apothecaria. Hi sunt sacri verbi Prædicatores; in quibus est refectio, & unguenta animarum. Hugo Card. hic.

Architriclinus. Haurite nunc, & forte architriclinus. Jo. 2. 8. Non ait distribuite vinum convivis, sed primùm forte architriclinus, qui præstet mensæ (is, secundum aliquos, erat Sacerdos, qui nuptiis præerat) ut significaret, majores Ecclesiæ in se constitutos probatores spirituum. 2. Secundum charitatis ordinem in Ecclesia, quod à majoribus vinum fraternæ charitatis incipiat, & per eos ad minores derivetur. Decet enim majores, qui probatores sunt spirituum, prius Dei spiritum in se recepisse, & gustasse. de Ponte in Cant. 2. Exhort. 35. §. 4.

Bos. Non ligabis os bovis. Deut. 25. 4. In vobis nomine vita Doctoris exprimitur. V. Beda hic.

Ubi non sunt boves, præsepe vacuum est. Prov. 14. 4. Bovis dentes congruunt Doctori. 1. Bos symbolum laboris. Unde Veteres, teste Pierio, volentes laborem pingere, pingebant caput bovis. 2. Bos animal innocens, simplex, sincerum. 3. Bos alius laborat, non sibi. 4. Suo validi, & fortes. 5. Frugalis est cibi, tantumque paleas, herbas, & foenum, comedit. 6. Erat victima: unde Religiosis est Symbolum, & mortificationis &c. Corn. hic.

C.

Caelum. In omnem terram. Psal. 18. 5. Prædicatores rectissime comparantur cœlis, quod elevati à terra per contemplationem, amplius per charitatem, splendidi per Sapientiam, semper sereni per animi tranquillitatem, celeritius moti ab intelligentia per obedientiam; pluentes per instructionem, tonantes per objurgetiones, fulgurantes per miracula; multa bona terris largientes, & nihil ab eis quærentes, per veram liberalitatem; purissimi ab omni

B.

Bos.

C.

Bos.

C.

C.